

PAPKASSELEJREN I MOSKVA MED DE GODE HENSIGTER

På overfladen lignede Moskva i efteråret 1990 sig selv fra tidligere besøg. Lige så larmende, livsfarlig og enerverende byens trafik-inferno kunne være om dagen – lige så uddød syntes byen at være efter klokken 23, når restauranterne lukkede. Men på trods af mange genkendelige ting var der alligevel i efteråret 1990 også nye fænomener i hovedstaden.

Som for eksempel teltlejren eller rettere sagt papkasselejren på den grønne trekant foran det i 2007 nedrevne gigantomaniske hotel Rossija i byens hjerte. Oprindeligt var det bygget i 1960'erne til at huse den hvert fjerde år tilbagevendende partikongres og de halvårslige møder i Den øverste Sovjet. Imellem disse officielle begivenheder fungerede det som et ganske almindeligt turisthotel. I 1990 lagde det rum til folkets repræsentanter i den - nu under perestrojka-vilkår - valgte Folkekongres. Papkasselejren var strategisk placeret på det sted, hvor de deputerede hver dag skulle passere to gange for at komme fra deres hotel og til arbejdet i Kreml.

I lejren her ved foden af Kremles tykke røde mure var tilsyneladende alle former for utilfredshed fra hele Sovjetunionen repræsenteret. Den kom fra Usbekistan i Centralasien, fra Kiev i Ukraine, fra Ural, fra tatarernes land ved Volga, fra Sibirien – for blot at nævne et lille udvalg af den brogede flok. Luften var tyk af utilfredshed og vrede. Den handlede om menneskelig nedværdigelse, om brud på menneskerettigheder, om social og retslig uretfærdighed og om nationale krænkelser af enhver art. Alt sammen retfærdige ønsker og krav, der havde en berettiget forventning om at blive hørt eller læst. På alenlangt bordpapir berettede mennesker deres historie og hængte den op på deres papkassetelt.

Lisbeth og jeg stødte på en lille pige - omkring syv år gammel – midt på et bredt, stærkt befærdet hovedstrøg klos op ad teltlejren. Forsømt så hun ud, tale ville eller kunne hun ikke, hendes strømper var trådt igennem, barfodet og tyndt klædt på lignede hun mest af alt en trist skæbne. Hvad skulle vi danskere på et kort ophold i Moskva stille op med hende? Vi var på vej til at blive samlet op af en bus for at drage til næste punkt på programmet. Selvfølgelig! Vi kunne da bare aflevere hende til de gode mennesker i teltlejren, dem med de retfærdige krav og gode hensigter. Men de ville ikke have hende. – *Protivnyje ljudi*, modbydelige mennesker! var deres reaktion, fulgt af tilføjelsen. – *Tsygane*, Sigøjnere!!! Ak ja, heller ikke her i perestrojka-Moskva var der sammenfald mellem de gode hensigter og praksis.